զգեստին հաներ էին կրակը մարելու աշխատելով՝ ալ չէին գտած, որովհետև գողերը տարեր էին։

Այս սահաւոր հրդեհը ապականութենէ զատ մեծամեծ վնասուց ալ պատճառ եղաւ. սակայն այսու հանդերձ չարիքը աւելի մեծ ալ կրնար ըլլալ. այս մխիթարութիւնը միայն կրնանք ունենալ տեսնելով տակաւին Բիւրեղեայ կիսաւեր պալատը Սիտէնհէմ բլրոյն վրայ։

Աղբիւր.

Իրեք ճամբորդներ առաւօտ մը կը պատահին աղբիւրի մը՝ օթեվանի մը մօտ։ Մէկը վաճառական էր, մէկալը ծանրագլուխ ծեր մը, երրորդը դեռահասակ տղայ մը՝ որ կը վազէր մոլորած ոչխարի մը ետևէն։ Աղբիւրին աւազանին վրայ գրուած էր հին դիրերով այս արձանագրութիւնս. Ինծի նմանէ։ Իրեք ճամբորդները չանցին այս բանիս նշանակութիւնը իմանալ։ Նախ վաճառականը սկսաւ ըսել. Այս աղբիւրը որ կը պարտի ընդարձակ գաւառներու մէջ, կը խառնուի գետակներու, վտակներու, և վերջը վերջը մեծ գետ մը կը դառնայ, մեղի ըսել կ'ուզէ որ միշտ պէտք է աշխատիլ որով կարենանք հարստանալ։—Ծերը այսպէս մեկնեց. Ես ուրիշ միտք մը կը տեսնեմ այս արձանագրութեանս մէջ. աղբիւրը ձրի կը յագեցընէ զանոնք որ կը մօտենան իր աւազանին, և իր օրինակաւը կ'ըսէ թէ պէտք է մարդուս որ օգտակար ըլլայ իր մերձաւորին։—Իսկ տղան լռութիւն մտիկ կ'ընէր. երբոր հարցուցին իրեն կարծիքը՝ մէկէն պատասխանեց. Աղբիւրի մը ջուրը այն ատեն յարգ ունի՝ երբոր յատակ և մաքուր է. թէ որ աղմոտի՝ զզուելի կ'ըլլայ, և ինչուան անասուններն իսկ կը քաշուին հոն խոթելու իրենց շրթունքը. յարգ ունենալու համար՝ պէտք է մաքուր ըլլալ։

ՄԱՆՐ ԳԻՏԵԼԻՔ

Մեռեալ կանանց լիճը. — Ամերիկայի Գարիպու գաւառին մէջ, ուր սկզբան պեղմունքներ ըլլալ հանքերու առատութեան համար և շատ տարիներէ 'ի վեր մեծ յառաջադիմութեան մէջ են, գտնուեցաւ անապատ տեղերու մէջ լիճ մը որուն անուանակոչութեան պատմութիւնը, որ կ'երևնայ թէ տխուր բան մը պիտի ըլլայ՝ դեռ յայտնի չէ, վասն զի հնդիկները կ'անուանեն այս ծովակս՝ լիճ մեռեալ կանանց։

Այս լճին երկայնութիւնը երեք կամ չորս հազար մղոն է, իսկ լայնութիւնը մէկ մղոն ու կէս. ջուրերը խիստ մաքուր և թափանցիկ են, անանկ որ ինչուան յատակը կը տեսնուի, որ հաստատուն է և բարակ աւազով մը ծածկուած։ Եզերքները լի են զանազան տեսակ ծառերով, որոնց մեծ մասը սոճ և կաղամախ են։ Լճին մէջ որսուած կարմրախայտ ձկները շատ համով և մեծ են. լճափունքը բնակող հնդիկները այնչափ կ'որսան ատոնցմէ, որ բուռ մը ալիւրի տեղ կշտանալու չափ կու տան ուրիշի. շրջակայ երկիրը լճին պէս դեղեցիկ է։ Հովիտը որ կոհակ կոհակ բարձրացած է՝ զարդարեալ է փափուկ խոտով և բլուրները ծածկուած են փառաւոր ծառերով։ Այս բարձրաւանդակներէն երևցած նկարավայել և ընդարձակ տեսքը՝ տեղւոյս զարմանալի գեղեցկութիւնը կը ցուցընէ. բայց թէ ինչպէս ասանկ աղուոր լիճը տխուր անուն մ'առած ըլլայ, չենք կրնար ըսել։ Այս ջրերուն մօտ կայ ուրիշ լիճ մ'ալ որուն չորս կողմը, ինչպէս այս նահանգիս մէջ ամեն տեղ, արօտները պարարտ և շատ են։ Անտառներու և դաշտերու մէջ, լճերու եզերքները անբաւ բազմութիւն կայ վայրի հաւերու որոնք դիւրաժողովելի ալ են։ Կրնար նաև բաղեր, սագեր և ուրիշ ջրասուն թռչուններ որսացուիլ, եթէ չորս կողմի ճահիճներուն պատճառաւ լճին մօտենալը անկարելի, չըլլար։ Այս լճին և դեռ ու-

րին շատ լճերու որ այս կողմերս կը գըտնուին մեր աշխարհացոյցներուն վրայ տեղերը նշանակուած չեն։

Թռչնոց զիրար սիրելը։ — Գիտուն բնապատում մը, Պ. Սդրաւս Տիւրքհայմ, կը պատմէ որ երիտասարդութեան հասակին մէջ եկքանիկներու ամբողջ ընտանիք մը բոյնէն առած ըլլալով, հայր, մայր և հինգ ձագեր, փակեց մէկ վանդակի մէջ, յուսալով որ ծնողքը շարունակեն ձագերնին մեծցընելու։ Բայց ազատութիւննին կորսնցընելնուն ցաւէն հայրն ալ մայրն ալ երեսէ ձգեցին ձագերը, թէպէտ և ասոնք եռանէն առջևնէն անդադար կերակուր կ'ուզէին։ Բնապատումը քիչ մնաց որ ձագերը դուրս պիտի հանէր պատ տեղ գնելու համար, երբոր տեսաւ որ ասոնցմէ մէկը կտուցը բացած և թևերը զարնելով արու կանաչ սարեկիկի մը քովը գնաց որ նոյն վանդակին մէջ կը կենար։ Առջի բերանը թռչունը շատ հոգ չըրաւ այս խնդիրքին, բայց քիչ ետքը նոյն բանը նորէն կըրկնելով ձագուկը՝ դիմացը կեցաւ, նայեցաւ իրեն, և գլուխը ծռկելով կարծես թէ կը հարցընէր թէ ինչ է ուզածը։ Աս տեսնալով թռչնիկը սկսաւ ա՛լ աւելի ձևերով և ձայներով անօթութիւնը հասկցընել. բայց որովհետև սարեկիկը ուշադիր կերպով մը հեռուհեռուէ կը խըստանար, կարծեց որ կտուցի հարուածներով զինքը պիտի վռնտէր. սակայն այնպէս չեղաւ։ Թռչունը հեռանալով իջաւ կտնոցը, և շատ մը կուտ կերաւ։ Պ. Սդրաւս կը կարծէր որ իր պիտոյիցը համար կ'ընէր, բայց շատ զարմացաւ տեսնալով որ վանդակը մտաւ ու նոյն եկքանիկը կը փնտռէր, որ իրմէ այնպէս թախանձանօք կերակուր խնդրեր էր, և իրեն տուաւ։ Ան ատեն մէկալնոնք ալ վազեցին քովը և զիրենք ալ գոհ ըրաւ. անկէ ետքը ամենն ալ իրեն որդեգրեց, և սկսաւ զիրենք դարմանել, ինչուան որ իրենք իրենցմէ ուտելու չափ մեծցան։

Նոյն իսկ դեղձանիկները, թէպէտ և վանդակներու մէջ փակուելնուն պատճառաւ կորսնցուցած են բնազդումնին, կրնան այսպէս սէր ցուցընել։ Այլ և այլ տեսակ թռչուններէ լեցուած մեծ վանդակի մը մէջ սոխակի բոյն մը կար, որոնց կերակուրն այլ դրեր էին՝ որդերէ, մրջիւններէ և ալիւրի մանր ճճիներէ խառնուած բան մը, որ իրենց ամենահամ կերակուրն է. հայրը և մայրը չկարենալով բանտին դիմանալ, քիչ ատենէն մեռան. ձագ մը մնաց որ մէկէն մէկալէն կերակուր կը մուրար։

Դեղձանիկ մը այս բանս տեսնալով գութը շարժեցաւ. բայց այն ճճիներէն սաստիկ կը գանէր, շատ տարակուսելէ ետքը մէյմը ձագէն կերակուրին քով երթալով, մէյ մ'ալ կերակուրէն ձագին քովը, վերջապէս ընկերսիրութիւնը յաղթեց։ կտուցը լաւ մը լեցնելով շուտ մը սոխակին քով վազեց, ետքէն ամենայն արագութեամբ գնաց կտուցը լուալու։ Այսպէսով ինչուան երեք անգամ կերակուր կու տար, իւրաքանչիւրին մէջ պզտի միջոց մը թողլով որպէս զի լաւ մը կտուցը լուայ։ Երկայն ժամանակ անցնելէ ետքը սկսաւ վեց անգամ տալ, ցուցնելով թէ ինչպէս այս գործողութիւնս իրեն ծանր կուգար։ Պզտիկը մեծցաւ և գորովանօք կը սիրէր իր դայեակը։ Սակայն արու դեղձանիկը, որ ընկերոջը ներած էր սոխակը սնուցանելը, քանի որ կարող չէր մինակ ուտելու, սկսաւ զինքը ծեծել, այնչափ որ պէտք եղաւ թռչունը վանդակէն հանել մահուընէ ազատելու համար։

ՎԵՆԵՏԻԿ Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՍՐԲՈՑ ՂԱԶԱՐՈՒ